

[Kantovo vymezení pojmu vůči představě]

88-230

Kant vymezuje pojem (v *Logice*, 4596, s. 521) vůči představě. Každá představa se vědomě vztahuje na nějaký předmět. A jako taková je buď názorem (*Anschauung*) nebo pojmem (*Begriff*). Náзор charakterizuje Kant jako jednotlivou představu (*repraesentatio singularis*), zatímco pojem je představou obecnou (*repraesentatio per notas communes*) nebo představou reflektovanou (*repraesentatio discursiva*). Poznání je možné také pomocí názorů, ale poznání skrze pojmy se nazývá myšlení (*cognitio discursiva*). (V této chvíli necháme zcela stranou Kantovu charakteristiku, odlišující u každého pojmu jeho obsah, Materie a jeho formu. Materií, obsahem pojmu je předmět, *Gegenstand* – nikoliv Objekt. Formou je jeho obecnost.) Pro náš cíl je důležité, že nejenom pojem, ale také názor se vztahuje k předmětu, objektu, věci. Vzniká otázka, jak se to má se vztahem jazyka k představám, tj. názorům a pojmům, resp. se vztahem jednotlivých slov k nim. Je spojení slova (zvuku, nápisu) s názorem schopno založit význam slova nebo je snad totožné s významem slova? Jaký je pak rozdíl mezi významem ve smyslu názoru a významem ve smyslu pojmu? To, o čem mluvil Augustin anebo již Aristoteles, se týká především jednotlivin, konkrétních skutečností. V tom případě jde o význam názorný či názorový, nazírací či jak. Jak potom rozlišíme mezi představou, která postrádá distance (a vědomí distance) mezi představovaným a představujícím, což je názor, a mezi představou, která ustavuje takovou distanci a je si jí také vědoma, což je pojem? Můžeme se vůbec „pojmu“ zbavit? Můžeme nejen pojem pojmu, ale samu pojmovost pojmu postrádat, oželeť? Obejdeme se bez užívání termínu „pojem“? A jak to prakticky provedeme?

14. II. 88